

UNDERGROUND-VESIMYLLYKIRJA

Taisto Suontausta. Wääksynvirran vesimyllyjen historiaa I. Lahden Tuotepaino Oy 1996. 85 s.

Kun monistustekniikka kehittyi 1970-luvun puolivälissä niin pitkälle, että kohtuullisen hintaisten vahaskopioiden valmistaminen oli mahdollista, syntyi Suomeenkin joukko undergroundlehtiä. Tällä termillä tarkoitettiin pienpainatteita, joiden painojälki ei ollut järin korkeatasoinen, mutta asiasisältö kiinnosti jotakin pienryhmää niin paljon, että julkaisu pysyi ainakin jonkin aikaa hengissä.

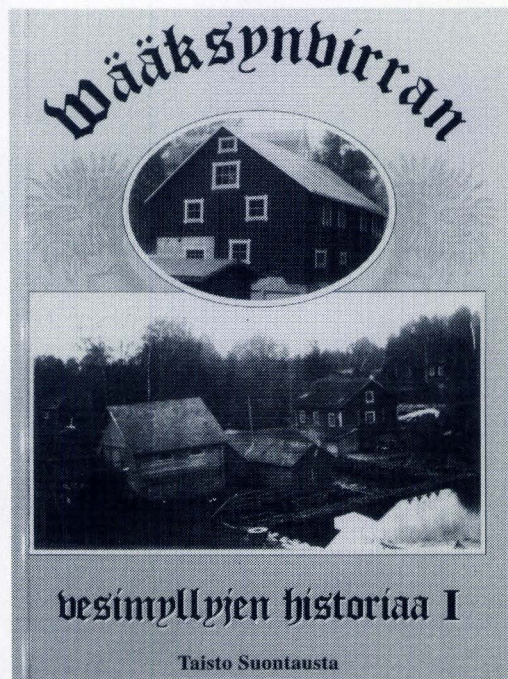
Automaattinen tietojenkäsittely on viime aikoina mahdollistanut asiallisen näköisten pienpainatteiden valmistamisen siten, että nyt on mahdollista tehdä hieno pienpainate kohtuullisin kustannuksin. Taisto Suontausta on jauhannut omasta myllystään kirjajasen 'Wääksynvirran vesimyllyjen historiaa I', joka kertoo lukijalleen Wääksyn Vesimylly- ja piensähkölaitosmuseoon liittyvästä historiasta.

Kirjaan on koottu katsaus vesimyllyjen yleiseen historiaan ja Wääksynvirran vesimyllyjen varhais historiaan. Raskaammin teos ehtii käsitellä viimeisen sadan vuoden siivun Wääksyn ja Asikkalan kulttuurihistoriasta. Lähdeaineistona on joukko kirjallisuutta, julkaistuja dokumentteja ja haastattelujen avulla kerättyä suullista perinnettä. Kirjan loppuun on liitetty luku joka kertoo Wääksynvirran etumyllyn muuttamisesta museoksi.

Tällaisten pienjulkaisujen avulla saadaan talletettua kulttuurihistoriaa, joka muuten jäisi ehkä syrjään, ja herätettyä mielenkiintoa hyvää asiaa kohtaan. Kirjan siisti ul-

koasu ja huoliteltu painojälki usuttavat ottamaan sen käteen toisenkin kerran. Pahemmilta kömmähdyksiltä kirjan sisällön ja sen rakenteen suhteen on välttytty. Parasta antia ovat teoksen lukuisat kuvat, piirrookset ja kartat, jotka kiinnostavat ulkopaikkakuntalaistakin.

Tekstistä suuren osan valtaa käsittelemätön haastattelumateriaali, joka kieli- asunsa puolesta on kyllä kiinnostavaa, ja

muutamien pitkien asiakirjojen faksimilekopioit. Näillä on kyllä oma arvonsa ja mielenkiintonsa, mutta materiaalin hieman syvällisempi selittäminen olisi ehkä ollut paikallaan. Vanhojen käsikirjoitettujen asiakirjojen lukeminen on hieman hankalaa, joten myllynomistajien kokouspöytäkirjoista olisi ehkä riittänyt muutama sivu malliksi ladotun tekstin rinnalle.

Vanhan myllykoneiston korjaamisesta ja rakennusten kunnostamisesta kerrotaan muutamien kuvien ja sanojen avulla. Tällaisten rakennusten korjaaminen ja ylläpito on tässä maassa suurelta osaltaan asianharrastajien ja kotiseutuyhdistysten varassa, konkreettisia ohjeita tarvittavista toimenpiteistä on vaikea löytää. Niinpä eri työryhmien pitäisi uskaltaa nostaa kissa pöydälle ja aloittaa kokemustensa julkaiseminen ja vertailu – epäonnistumisia salaamatta ja menestyksiä painottaen. Vanhaan suomalaiseen rakennusperinteeseen liittyy niin paljon asiaa, että asiassa riittää pohdittavaa pitkään. Suomalainen puurakennuskulttuuri menetti muutaman sukupolven osajia viime vuosikymmen-

tenaikana, eikä rakennusalan koulutusjärjestelmä ole kyennyt korvaamaan puutetta. Vanhan kaartin olisikin otettava vielä kirveskätehen ja näytettävä nuoremmille miten hommat hoituvat. Vanha talonpoikainen rakennuskanta on nyt siinä iässä, että usein tarvitaan jo ripeitä toimia edes tuhoutumisen pysäyttämiseksi, saati sitten kunnostustöiden aloittamiseksi. Ennakkoluuloista ja väärinkäsityksistä ei päästä eroon eikä tarpeellista tietoa materiaaleista ja työtaavoista saada levitettyä ilman rohkeaa asiantunteutusta.

Teoksen nimeen liittyvä numero I viittaa siihen että lisäosia on odotettavissa. Jo Gutenbergin ajoista on käyty välillä kiivas-takin keskustelua pienkustanteiden arvosta kulttuurille. Menneisyyskin on osoittanut, että mitä enemmän tällaista työtä tehdään, sitä parempia tuloksia on odotettavissa. Toivottavasti saamme lukea seuraavan osan mahdollisimman pian. (PN)

Kirjaa voi kysellä Taisto Suontaustalta numerosta 03-7660 860 tai Asikkalan matkailusta 03-7660 640. Vesimylly- ja piensähkölaitosmuseo on auki kesäkaudella.